

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSNOVNOM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

Član 1.

U Zakonu o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik RS”, br. 55/13, 101/17, 27/18 - dr. zakon, 10/19, 129/21 i 129/21 - dr. zakon), u članu 27. stav 13. posle reči: „jezika”, tačka se zamenjuje zapetom i dodaju se reči: „odnosno program srpskog jezika kao stranog.”

Član 2.

U članu 31. stav 2. broj: „30” zamenjuje se brojem: „28”, a u stavu 3. broj: „33” zamenjuje se brojem „31”.

U članu 31. stav 7. menja se i glasi:

„Izuzetno, obrazovno-vaspitni rad od petog do osmog razreda može da se organizuje i u kombinovanom odeljenju, kada je to u najboljem interesu učenika, uz saglasnost nadležne školske uprave.”

Član 3.

U članu 32. stav 6. reč: „četvrtog”, zamenjuje se rečju: „trećeg”.

Član 4.

U članu 59a stav 1. posle reči: „časova”, tačka se zamenjuje zapetom i dodaju se reči: „uključujući i časove dodatne i dopunske nastave i čas odeljenjskog starešine.”

Posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Škola koja organizuje redovnu poludnevnu nastavu u dve smene stara se da svi časovi iz stava 1. ovog člana budu utvrđeni rasporedom časova u okviru smene koju učenici pohađaju.”

Dosadašnji st. 2-5. postaju st. 3-6.

Član 5.

U članu 62. stav 1. reč: „šestog”, zamenjuje se rečju: „drugog”.

Posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Opšti uspeh učenika upućenih na razredni, odnosno popravni ispit utvrđuje se nakon obavljenog razrednog, odnosno popravnog ispita, a najkasnije do 31. avgusta tekuće školske godine.”

Dosadašnji st. 2-4. postaju st. 3-5.

Član 6.

U članu 63. stav 1. menja se i glasi:

„Vladanje učenika u prvom razredu osnovnog obrazovanja i vaspitanja ocenjuje se opisno u toku i na kraju polugodišta”.

Stav 3. menja se i glasi:

„Vladanje učenika od drugog do osmog razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja ocenjuje se broičano u toku i na kraju polugodišta”.

Stav 4. menja se i glasi:

„Ocena iz vladanja iz stava 3. ovog člana jeste brojčana, i to: primerno (5), vrlo dobro (4), dobro (3), zadovoljavajuće (2) i nezadovoljavajuće (1), i utiče na opšti uspeh učenika.”

Član 7.

U članu 104. posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Odredbe iz člana 31. ovog zakona primenjuju se sukcesivno počev od školske 2024/2025. godine prilikom formiranja odeljenja prvog razreda.”

Član 8.

Član 104a briše se.

Član 9.

U članu 105. stav 1. briše se.

Dosadašnji st. 2-3. postaju st. 1-2.

Član 10.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Pravni osnov za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju sadržan je u odredbi člana 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije, prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, sistem u oblasti obrazovanja.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Predlog Zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (u daljem tekstu: Predlog zakona), koji je pripremila Ministarstvo prosvete, predviđa unapređivanje primene pojedinih zakonskih rešenja u cilju obezbeđivanja i unapređivanja kvaliteta, dostupnosti i pravednosti osnovnog obrazovanja i vaspitanja.

Zakonom izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i dopuna Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju odredbama koje se odnose na institute koji su propisani Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja. Osnovni tekst Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik PC”, br. 55/13, 101/17, 27/18 - dr. zakon, 10/19, 129/21 i 129/21 - dr. zakon) donet 2013. godine, zatim menjan i dopunjavan 2017, 2019. i 2021. godine, a osnovni tekst Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja donet je 2017. godine, a menjan i dopunjavan 2020. i 2021. godine, te se ukazala potreba za upodobljavanjem tekstova oba zakona. Usklađivanje je izvršeno i zbog toga što je pripremljen Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i paralelno sa tim odgovarajuće izmene i dopune Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, kao posebnog zakona kojim se uređuje oblast osnovnog obrazovanja i vaspitanja, na osnovu i u skladu sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Ovim izmenama trebalo bi da budu obuhvaćene odredbe koje se odnose na školski program, organizaciju obrazovno-vaspitnog rada, nastavu, raspored i trajanje časa, opšti uspeh učenika i ocenjivanje vladanja učenika.

Predložene izmene i dopune Zakona, najpre treba da dovedu i do efikasnijih rešenja koja se odnose na smanjivanje, odnosno prestanak nasilja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja, te su u vezi sa tim, između ostalog, precizirane odredbe koje se odnose na vladanje učenika i ocenu iz vladanja. U vezi sa iznetim, takođe su izmenjene i odredbe koje se odnose na brojčanu ocenu iz vladanja.

Sve navedene probleme, situacije i usklađivanja ne bi bilo moguće rešiti bez donošenja izmena i dopuna Zakona, imajući u vidu da ovu materiju nije moguće urediti podzakonskim aktom, što je ujedno i razlog koji donošenje zakona čini jedinim načinom za rešavanje problema.

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona izvršena je dopuna člana 27. kojim se propisuju elementi školskog programa, u cilju usklađivanja sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, kao i činjenicom da je prisutniji sve veći broj učenika stranog državljanstva koji ne poznaju srpski jezik. U okviru školskog programa, za decu i učenike koji ne poznaju srpski jezik, škola može da realizuje i program srpskog jezika kao stranog. Program srpskog jezika kao stranog ostvaruje se u skladu sa Pravilnikom o programu nastave i učenja za predmet Srpski jezik kao strani.

Članom 2. Predloga zakona izvršena je dopuna člana 31. Zakona kojim je propisana mogućnost organizacije obrazovno-vaspitnog rada u kombinovanom odeljenju za učenike od petog do osmog razreda, kada je to u najboljem interesu učenika, u saglasnosti sa nadležnom školskom upravom. Organizacija nastave u kombinovanim odeljenjima uslovljena je ostvarivanjem prava na obrazovanje, demografskim, ekonomskim, socijalno-kulturnim i pedagoškim razlozima u sredinama gde se broj učenika smanjuje. Ovakav način organizovanja obrazovno – vaspitnog rada za učenike drugog ciklusa osnovne škole, u saglasnosti sa školskom upravom, daje mogućnost da u zavisnosti od specifičnosti škole u pogledu specifičnosti područja, udaljenosti i saobraćajne povezanosti sa drugim naseljenim mestima kao i resursima škole i u najboljem interesu učenika, omogući povećanje efikasnosti obrazovanja i vaspitanja.

Članom 3. Predloga zakona izvršena je dopuna člana 32. Zakona kojim se propisuje nastava i oblici ostvarivanja obrazovno-vaspitnog rada u delu koji se odnosi na organizaciju dodatne nastave i za učenike trećeg razreda. Izmena omogućava uvažavanje potreba i interesovanja sve većeg broja učenika trećeg razreda za učešće u raznovrsnim takmičenjima i smotrama, kao i ostvarivanje jednog od posebnih ciljeva propisanih Strategijom razvoja obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji do 2030. godine („Službeni glasnik PC”, broj 63/21), usmerenog na identifikaciju, praćenje i podsticanje učenika sa izuzetnim, odnosno posebnim sposobnostima.

Članom 4. Predloga zakona izvršena je dopuna člana 59a Zakona kojim se propisuje raspored i trajanje časa u delu koji se odnosi na utvrđivanje rasporeda časova koji osim rasporeda obaveznih predmeta, izbornih programa i aktivnosti, uključuje i časove dodatne i dopunske nastave i čas odeljenjskog strešine, u cilju usklađivanja sa članom 32. ovog zakona i pravilnikom koji propisuju plan nastave i učenja. Osim toga, bliže je uređeno utvrđivanje rasporeda časova, tako da škola koja organizuje redovnu poludnevnu nastavu u dve smene stara se da svi časovi budu utvrđeni rasporedom časova u okviru smene koju učenici pohađaju, u cilju optimalnog i efikasnog organizovanja i korišćenja vremena koji učenik provodi u školi.

Članom 5. Predloga zakona izvršena je izmena člana 62. Zakona kojim se propisuje opšti uspeh učenika. Izmene se odnose na utvrđivanje brojčane ocene iz vladanja i u drugom razredu, tako da se brojčana ocena iz vladanja uzima u obzir prilikom utvrđivanja opšteg uspeha na kraju prvog i drugog polugodišta počev od drugog razreda, a u cilju razvijanja pravilnog odnosa prema obavezama i pravilima ponašanja u školi. Članom je izvršena i dopuna kojom se precizira procedura utvrđivanja opšteg uspeha učenika upućenih na razredni, odnosno popravni ispit. Opšti uspeh učenika upućenih na razredni, odnosno popravni ispit utvrđuje se nakon obavljenog razrednog, odnosno popravnog ispita, a najkasnije do 31. avgusta tekuće školske godine.

Članom 6. Predloga zakona izvršena je izmena člana 63. Zakona koji se odnosi na ocenjivanje vladanja učenika od drugog do osmog razreda. Saglasno izmenama propisanim članom 5. Predloga zakona, predložene izmene se odnose na utvrđivanje brojčane ocene iz vladanja učenika od drugog do osmog razreda i u toku i na kraju polugodišta, a u cilju sagladevanja razvijanja pravilnog odnosa prema obavezama i pravilima ponašanja u školi.

Članom 7. Predloga zakona izvršena je izmena člana 104. Zakona, tako što je posle stava 1. dodat novi stav 2. kojim je propisano da će se odredbe iz člana 31. ovog zakona primenjivati se sukcesivno počev od školske 2024/2025. godine prilikom formiranja odeljenja prvog razreda, s obzirom da školska godina u Republici Srbiji počinje 1. septembra.

Članom 8. Predloga zakona briše se član 104a Zakona, budući da se ne primenjuje već duži vremenski period.

Članom 9. Predloga zakona briše se član 105. stav 1. Zakona, budući da je član 33. na koji se ovaj stav odnosi brisan u prethodnim izmenama Zakona

Član 10. Predloga zakona propisano je da ovaj Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja.

IV. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE PREDLAŽE DA ZAKON STUPI NA SNAGU PRE OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA

S obzirom na to da se upis učenika obavlja zaključno sa 31. avgustom, te je potrebno donošenje navedenog Zakona i njegovo stupanje na snagu narednog dana od dana objavljivanja, iz razloga hitnosti, imajući u vidu odredbu člana 196. stav 4. Ustava Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, br. 98/06 i 115/21 – amandmani), kojim je propisano da zakoni i drugi opšti akti stupaju na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja i mogu da stupe na snagu ranije samo ako za to postoje naročito opravdani razlozi, utvrđeni prilikom njihovog donošenja.

V. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna sredstva u budžetu Republike Srbije.

**PREGLED ODREDBA
ZAKONA O OSNOVNOM OBRAZOVANJU I VASPITANJU
KOJE SE MENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU**

Školski program

Član 27.

Osnovno obrazovanje i vaspitanje ostvaruje se na osnovu školskog programa.

Školski program omogućava orijentaciju učenika i roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika u izboru škole, praćenje kvaliteta obrazovno-vaspitnog procesa i njegovih rezultata, kao i procenu individualnog rada i napredovanja svakog učenika.

Školski program se donosi u skladu sa Zakonom.

Nacionalni savet nacionalne manjine daje mišljenje na školski i vaspitni program ustanova za koje je utvrđeno da su od posebnog značaja za nacionalne manjine.

Pojedini delovi školskog programa inoviraju se u toku njegovog ostvarivanja.

Škola objavljuje školski program u skladu sa Zakonom i opštim aktom škole.

Školski program sadrži:

- 1) ciljeve školskog programa;
- 2) plan nastave i učenja osnovnog obrazovanja i vaspitanja;
- 3) programe obaveznih predmeta po razredima, sa načinima i postupcima za njihovo ostvarivanje;
- 4) izborne programe po razredima, sa načinima i postupcima za njihovo ostvarivanje;
- 5) programe aktivnosti po razredima, sa načinima i postupcima za njihovo ostvarivanje;
- 6) program dopunske i dodatne nastave;
- 7) program kulturnih aktivnosti škole;
- 8) program školskog sporta i sportsko-rekreativnih aktivnosti;
- 9) program zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, program sprečavanja diskriminacije i programi prevencije drugih oblika rizičnog ponašanja;
- 10) program vannastavnih aktivnosti učenika;
- 11) program profesionalne orijentacije;
- 12) program zdravstvene zaštite;
- 13) program socijalne zaštite;
- 14) program zaštite životne sredine;
- 15) program saradnje sa lokalnom samoupravom;
- 16) program saradnje sa porodicom;
- 17) program izleta, ekskurzija i nastave u prirodi;
- 18) program rada školske biblioteke;
- 19) način ostvarivanja drugih oblasti razvojnog plana škole koji utiču na obrazovno-vaspitni rad.

Individualni obrazovni planovi svih učenika koji se obrazuju po individualnom obrazovnom planu čine prilog školskog programa.

Školski program, naročito u školi za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, sadrži i:

- 1) način prilagođavanja rada i uslova u kojima se izvodi obrazovno-vaspitni rad;
- 2) način prilagođavanja ciljeva i ishoda, kao i sadržaja obrazovno-vaspitnog rada i
- 3) način ostvarivanja dodatne podrške za učenike škole.

Sastavni deo školskog programa je i program bezbednosti i zdravlja na radu koji obuhvata zajedničke aktivnosti škole, roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika i jedinice lokalne samouprave, usmerene na razvoj svesti za sprovođenje i unapređivanje bezbednosti i zdravlja na radu.

Školski program za obrazovanje odraslih, školski program za muzičko obrazovanje i vaspitanje, školski program za baletsko obrazovanje i vaspitanje, pripremni predškolski program i izuzetno predškolski program deo su školskog programa kada ih škola ostvaruje.

U okviru školskog programa osnovna muzička, odnosno osnovna baletska škola može da ostvaruje i program muzičkog, odnosno baletskog vaspitanja i obrazovanja za decu predškolskog uzrasta u trajanju do jedne godine.

U okviru školskog programa, za decu i učenike koji ne poznaju srpski jezik, škola može da realizuje i program za sticanje elementarnih znanja iz srpskog jezika, ODNOSNO PROGRAM SRPSKOG JEZIKA KAO STRANOG.

Organizacija obrazovno-vaspitnog rada

Član 31.

Obrazovno-vaspitni rad organizuje se u odeljenju, u grupi i individualno.

Odeljenje istog razreda može da ima do 30 28 učenika.

Izuzetno, odeljenje istog razreda može da ima do 33 31 učenika uz saglasnost Ministarstva.

U jednom odeljenju mogu da budu do dva učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

Broj učenika utvrđen u stavu 2. ovog člana umanjuje se za dva po učeniku koji osnovno obrazovanje i vaspitanje stiče ostvarivanjem individualnog obrazovnog plana sa prilagođavanjem načina rada, kao i uslova u kojima se izvodi obrazovno-vaspitni rad, odnosno sa učenjem jezika na kome se odvija obrazovno-vaspitni rad (IOP1), odnosno za tri po učeniku koji osnovno obrazovanje i vaspitanje stiče ostvarivanjem individualnog obrazovnog plana sa prilagođavanjem ciljeva, sadržaja i načina ostvarivanja programa nastave i učenja i ishoda obrazovno-vaspitnog rada (u daljem tekstu: IOP2).

Obrazovno-vaspitni rad od prvog do četvrtog razreda može da se organizuje i u kombinovanom odeljenju.

~~Obrazovno-vaspitni rad od petog do osmog razreda može da se organizuje i u kombinovanom odeljenju.~~

IZUZETNO, OBRAZOVNO-VASPITNI RAD OD PETOG DO OSMOG RAZREDA MOŽE DA SE ORGANIZUJE I U KOMBINOVANOM ODELJENJU, KADA JE TO U NAJBOLJEM INTERESU UČENIKA, UZ SAGLASNOST NADLEŽNE ŠKOLSKE UPRAVE.

Kombinovano odeljenje sastavljeno od učenika dva razreda može da ima do 15 učenika, a odeljenje od tri ili četiri razreda do deset učenika.

Za predmete za koje je podela odeljenja na grupe predviđena planom i programom nastave i učenja organizuje se ostvarivanje obrazovno-vaspitnog rada u grupi.

Izuzetno, u grupi može da se organizuje i ostvarivanje nastave izbornih programa i slobodnih nastavnih aktivnosti, ukoliko nije moguće organizovanje obrazovno-vaspitnog rada na nivou odeljenja.

Grupa iz stava 10. ovog člana, po pravilu, formira se na nivou razreda i ima najmanje 15, a najviše do 30 učenika. Obrazovno-vaspitni rad u grupi sa manje od 15 učenika organizuje se uz saglasnost ministra.

Izuzetno, grupa iz stava 10. ovog člana može da se formira na nivou ciklusa. Grupa sastavljena od učenika dva razreda može da ima do 15 učenika, a grupa od tri ili četiri razreda do deset učenika.

Odeljenje ili grupa u školi za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom može da ima do deset učenika, a kada odeljenje čine učenici sa smetnjama koje se manifestuju istovremeno u nekoliko oblasti, usled čega se učenik suočava sa brojnim preprekama u zadovoljenju osnovnih potreba i potrebna im je najkompleksnija podrška, odeljenje istog razreda ima do šest učenika.

U muzičkoj i baletskoj školi obrazovno-vaspitni rad organizuje se u grupi, u klasi i individualno.

Nastava

Član 32.

Nastava je osnova obrazovno-vaspitnog procesa u školi.

Pored redovne nastave, koja može da se organizuje poludnevno i celodnevno, u školi se organizuje dopunska, dodatna i pripremna nastava.

Škola koja organizuje redovnu poludnevnu nastavu u dve smene stara se da svi učenici ravnomerno pohađaju nastavu u obe smene, smenjujući se u jednakim vremenskim intervalima, ne dužim od jednog meseca.

Izuzetno, ukoliko iz objektivnih razloga škola iz stava 3. ovog člana ne može da obezbedi ravnomernu promenu smena, nastavu organizuje i bez promene smena, u dogovoru sa Ministarstvom, odnosno nadležnom školskom upravom.

Za učenike kojima je potrebna pomoć u savladavanju programa i učenju, škola organizuje dopunsku nastavu.

Za učenike od ~~četvrtog~~ **TREĆEG** do osmog razreda sa posebnim sposobnostima, sklonostima i interesovanjima za pojedine predmete, škola organizuje dodatnu nastavu.

Za učenike upućene na razredni i popravni ispit, škola organizuje pripremnu nastavu.

Pripremna nastava se organizuje pre početka ispitnog roka, u trajanju od najmanje pet radnih dana sa po dva časa dnevno za svaki predmet.

Za učenika kome je zbog smetnji u razvoju i invaliditeta, specifičnih teškoća u učenju, socijalne uskraćenosti i drugih razloga potrebna dodatna podrška u obrazovanju i vaspitanju, škola može da realizuje individualnu nastavu kroz programe podrške deci i učenicima sa smetnjama u razvoju.

Pripremu učenika za polaganje završnog ispita škola može da organizuje tokom drugog polugodišta osmog razreda, a dužna je da organizuje pripremu učenika za polaganje završnog ispita deset dana pre polaganja ispita u trajanju najmanje dva časa dnevno iz predmeta koji su obuhvaćeni polaganjem.

Raspored i trajanje časa

Član 59a

Škola u skladu sa planom i programom nastave i učenja vrši raspored obaveznih predmeta, izbornih programa i aktivnosti, odnosno utvrđuje raspored časova, **UKLJUČUJUĆI I ČASOVE DODATNE I DOPUNSKJE NASTAVE I ČAS ODELJENJSKOG STREŠINE.**

ŠKOLA KOJA ORGANIZUJE REDOVNU POLUDNEVNU NASTAVU U DVE SMENE STARA SE DA SVI ČASOVI IZ STAVA 1. OVOG ČLANA BUDU

UTVRĐENI RASPOREDOM ČASOVA U OKVIRU SMENE KOJU UČENICI POHAĐAJU.

Raspored časova može da se menja u toku nastavne godine.

Čas nastave traje 45 minuta.

Izuzetno, čas nastave može da traje duže ili kraće od 45 minuta, u skladu sa planom i programom nastave i učenja.

Trajanje časa nastave može se prilagoditi posebnim uslovima u kojima se ostvaruje obrazovno-vaspitni rad u određenom vremenskom periodu, uz saglasnost Ministarstva.

Opšti uspeh učenika

Član 62.

Opšti uspeh učenika od drugog do osmog razreda utvrđuje se na kraju prvog i drugog polugodišta na osnovu aritmetičke sredine zaključnih prelaznih brojevanih ocena iz obaveznih predmeta i iz izbornog programa drugog strani jezik, kao i ocene iz vladanja počev od ~~šestog~~ DRUGOG razreda.

OPŠTI USPEH UČENIKA UPUĆENIH NA RAZREDNI, ODNOSNO POPRAVNI ISPIT UTVRĐUJE SE NAKON OBAVLJENOG RAZREDNOG, ODNOSNO POPRAVNOG ISPITA, A NAJKASNIJE DO 31. AVGUSTA TEKUĆE ŠKOLSKE GODINE.

Opšti uspeh učenika je: odličan, vrlo dobar, dobar, dovoljan i nedovoljan.

Učenik je postigao opšti uspeh:

- 1) odličan – ako ima srednju ocenu najmanje 4,50;
- 2) vrlo dobar – ako ima srednju ocenu od 3,50 zaključno sa 4,49;
- 3) dobar – ako ima srednju ocenu od 2,50 zaključno sa 3,49;
- 4) dovoljan uspeh – ako ima srednju ocenu do 2,49.

Učenik nije sa uspehom završio razred, odnosno ima nedovoljan uspeh ukoliko ima više od dve nedovoljne ocene, osim ocene iz vladanja ili nije položio popravni ispit, osim učenika drugog i trećeg razreda osnovne škole koji se prevodi u naredni razred, u skladu sa Zakonom.

Ocenjivanje vladanja učenika

Član 63.

~~Vladanje učenika od prvog do petog razreda ocenjuje se opisno u toku i na kraju polugodišta.~~

VLADANJE UČENIKA U PRVOM RAZREDU OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA OCENJUJE SE OPISNO U TOKU I NA KRAJU POLUGODIŠTA.

Zaključna ocena iz vladanja učenika iz stava 1. ovog člana jeste: primerno; vrlo dobro; dobro; zadovoljavajuće i nezadovoljavajuće i ne utiče na opšti uspeh učenika.

~~Vladanje učenika od šestog do osmog razreda ocenjuje se opisno u toku polugodišta.~~

VLADANJE UČENIKA OD DRUGOG DO OSMOG RAZREDA OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA OCENJUJE SE BROJČANO U TOKU I NA KRAJU POLUGODIŠTA.

~~Ocena iz vladanja iz stava 3. ovog člana na kraju prvog i drugog polugodišta jeste brojčana, i to: primerno (5), vrlo dobro (4), dobro (3), zadovoljavajuće (2) i nezadovoljavajuće (1), i utiče na opšti uspeh učenika.~~

OCENA IZ VLADANJA IZ STAVA 3. OVOG ČLANA JESTE BROJČANA, I TO: PRIMERNO (5), VRLO DOBRO (4), DOBRO (3), ZADOVOLJAVAJUĆE (2) I NEZADOVOLJAVAJUĆE (1), I UTIČE NA OPŠTI USPEH UČENIKA.

Prilikom ocenjivanja vladanja sagledava se ponašanje učenika u celini, imajući pri tom u vidu i angažovanje učenika u aktivnostima izvan nastave u skladu sa školskim programom (slobodne aktivnosti, učenička zadruga, zaštita životne sredine, zaštita od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja i programi prevencije drugih oblika rizičnog ponašanja, kulturna aktivnost škole).

Na ocenu iz vladanja ne utiču ocene iz obaveznog predmeta, izbornih programa i aktivnosti.

Zaključnu ocenu iz vladanja na predlog odeljenjskog starešine utvrđuje odeljenjsko veće.

XV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE Usklađivanje organizacije i akata škole

Član 104.

Škola će uskladiti svoju organizaciju i opšte akte sa odredbama ovog zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

ODREDBE IZ ČLANA 31 OVOG ZAKONA PRIMENJUJU SE SUKCESIVNO POČEV OD ŠKOLSKE 2024/2025. GODINE PRILIKOM FORMIRANJA ODELJENJA PRVOG RAZREDA.

Član 104a

~~Uspeh učenika petog razreda, koji su u školskoj 2018/2019. godini započeli izučavanje izbornog programa drugi strani jezik, ocenjuje se brojčano počev od dana stupanja na snagu ovog zakona.~~

~~Zaključna brojčana ocena učenika iz stava 1. ovog člana na kraju drugog polugodišta utvrđuje se na osnovu najmanje tri brojčane ocene iz navedenog programa.~~

~~Prilikom zaključivanja ocene na kraju drugog polugodišta uzimaju se u obzir sve pojedinačne opisne ocene kojim je učenik ocenjen u toku prvog polugodišta školske 2018/2019. godine.~~

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 105.

~~Vlada će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, obrazovati Komisiju iz člana 33. stav 2. ovog zakona.~~

~~Ministar će doneti podzakonske akte na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona u roku od dve godine od dana početka primene ovog zakona.~~

~~Podzakonski akti doneti do stupanja na snagu ovog zakona primenjivaće se, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovog zakona.~~

ANALIZA EFEKATA

1. KOJI SU PROBLEMI KOJE ZAKON TREBA DA REŠI?

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (u daljem tekstu: Zakon), koji je pripremila Ministarstvo prosvete, predviđa unapređivanje primene pojedinih zakonskih rešenja u cilju obezbeđivanja i unapređivanja kvaliteta, dostupnosti i pravednosti osnovnog obrazovanja i vaspitanja.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i dopuna Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju odredbama koja se odnose na institute koji su propisani Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja. Osnovni tekst Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju donet 2013, zatim menjan i dopunjavan 2017, 2019. i 2021. godine, a osnovni tekst Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja donet je 2017. godine, a menjan i dopunjavan 2020. i 2021. godine, te se ukazala potreba za upodobljavanjem tekstova oba zakona. Usklađivanje je izvršeno i zbog toga što je pripremljen Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i paralelno sa tim odgovarajuće izmene i dopune Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, kao posebnog zakona kojim se uređuje oblast osnovnog obrazovanja i vaspitanja, na osnovu i u skladu sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Ovim izmenama obuhvaćene su odredbe koje se odnose na školski program, organizaciju obrazovno-vaspitanog rada, nastavu, raspored i trajanje časa, opšti uspeh učenika i ocenjivanje vladanja učenika.

Predložene izmene i dopune Zakona, treba, između ostalog, da dovedu i do efikasnijih rešenja koja se odnose na smanjivanje, odnosno prestanak nasilja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja, te su u vezi sa tim izmenjene odredbe koje se odnose na vladanje učenika i ocenu iz vladanja, u smislu brojčanog ocenjivanja učenika, počev od petog, umesto počev od dosadašnjeg šestog razreda i računanjem opšteg uspeha tako što će počev od petog razreda, umesto dosadašnjeg šestog razreda ocena iz vladanja računati u opšti uspeh učenika. Sledstveno tome, predviđeno je i da brojčano ocenjivanje i izračunavanje opšteg uspeha u drugom ciklusu osnovnog muzičkog i baletskog obrazovanja. Precizirano je i da se učenicima koji su upućeni na razredni, odnosno popravni ispit opšti uspeh utvrđuje po obavljeno ispitu, a najkasnije do 31. avgusta.

U delu školskog programa predviđeno je izučavanje srpskog jezika kao nematernjeg, u okviru školskog programa, kao odgovor na potrebe učenika uključenih u sistem obrazovanja Republike Srbije, koji nepoznaju ili nedovoljno poznaju jezik nastave, čime bi se podržalo ostvarivanje jednakog prava na obrazovanje.

Precizirano je kada se može organizovati nastava za učenike drugog ciklusa osnovnog obrazovanja i vaspitanja u okviru kombinovanog odeljenja, i to izuzetno, u najboljem interesu učenika uz saglasnost nadležne školske uprave.

Dodatna nastava uvedena je za učenike počev od trećeg razreda, umesto počev od četvrtog razreda, kao odgovor na potrebe prakse i obezbeđivanje podrške učenicima, posebno u pripremi za takmičenja koja se organizuju od trećeg razreda.

Precizirane su odredbe koje se odnose na raspored časova, u smislu da je precizirano da su rasporedom časova obuhvaćeni i časovi dopunske i dodatne nastave, kao i čas odeljenjskog starešine, te da se škola stara da svi časovi budu obuhvaćeni rasporedom časove u okviru jedne smene. Predloženom dopunom

navedeno je precizno regulisano, čime će se izbeći odstupanje u organizaciji rada na nivou ustanove.

2. KOJI SU ŽELJENI CILJEVI DONOŠENJA ZAKONA?

Cilj izmena i dopuna predviđenih Predlogom zakona jeste jačanje i prevencija nasilja ustanovama obrazovanja i vaspitanja.

Cilj izmena i dopuna je podrška uključivanju u obrazovno-vaspitni rad učenicima koji ne poznaju ili nedovoljno dobro poznaju jezik nastave, kroz obezbeđivanje da u okviru školskog programa izučavaju i srpski kao maternji jezik.

Osim toga cilj je i efikasnija organizacija rada ustanove, i ujednačavanje postupanja ustanova u delu koji se odnosi na raspored časova, kao optimalna organizacija rada u delu formiranja kombinovanih odeljenja u drugom ciklusu osnovnog obrazovanja i vaspitanja.

Organizovanja dodatne nastave za učenike trećeg razreda ima za cilj da obezbedi učenicima sa izuzetnim sposobnostima podršku u radu koja odgovara njihovim potrebama, a istovremeno i mogućnost dodatnog rada u funkciji priprema za takmičenja učenika.

3. DA LI SU RAZMATRANE MOGUĆNOSTI ZA REŠAVANJE PROBLEMA BEZ DONOŠENJA AKTA?

Donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju uslovljeno je donošenjem novog Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja sa čijim rešenjima se usklađuju postojeća rešenja u sada važećem Zakonu o osnovnom obrazovanju i vaspitanju.

4. ZAŠTO JE DONOŠENJE AKTA NAJBOLJI NAČIN ZA REŠAVANJE PROBLEMA?

Probleme, odnosno situacije i usklađivanja navedene u tački 1. ove analize efekata ne bi bilo moguće rešiti bez donošenja izmena i dopuna Zakona, imajući u vidu da je ovu materiju nije moguće urediti podzakonskim aktom, što je ujedno i razlog koji donošenje zakona čini jedinim načinom za rešavanje problema.

5. NA KOGA ĆE I KAKO NAJVEROVATNIJE UTICATI REŠENJA U ZAKONU?

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju imaće pozitivan uticaj na učenike, roditelje, odnosno druge zakonske zastupnike i na ustanove.

Rešenja u Predlogu zakona uticaće na:

- učenike - zaštita prava učenika i uporedo sa tim razvijanje odgovornosti, stvara se pravni osnov za unapređivanje obrazovno-vaspitanog rada, dostupnost kvalitetnijem obrazovanju i vaspitanju, bolji uslovi za obrazovanje učenika koja, iz različitih razloga, imaju potrebu za dodatnom podrškom u obrazovanju i vaspitanju, odnosno bolji uslovi za obrazovanje učenika koji imaju potrebu za dodatnom podrškom u obrazovanju i vaspitanju. Pojedinačna rešenja posebno su elaborirana u delu Analize efekata zakona koji se odnosi na pitanje koji su problemi koje zakon treba da reši;

- roditelje - povećanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja njihove dece, veće uključivanje u rad i aktivnosti škole, smanjivanje potrebe da roditelji plaćaju privatne časove svojoj deci, veću zaštitu prava njihove dece u školi, veće uključivanje u rad i aktivnosti škole. Pojedinačna rešenja posebno su elaborirana u delu Analize efekata zakona koji se odnosi na pitanje koji su problemi koje zakon treba da reši;

- ustanove - povećanje autonomije ustanove i unapređivanje i racionalnija organizacija obrazovno-vaspitnog rada. Pojedinačna rešenja posebno su elaborirana u delu Analize efekata zakona koji se odnosi na pitanje koji su problemi koje zakon treba da reši.

6. KAKVE TROŠKOVE ĆE PRIMENA ZAKONA IZAZVATI GRAĐANIMA I PRIVREDI, A NAROČITO MALIM I SREDNJIM PREDUZEĆIMA?

Za sprovođenje predmetnog zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije, jer se sva predložena rešenja odnose na izmene u smislu drugačijeg pristupa, drugačijeg načina organizovanja, nadalje drugačijeg, odnosno preciznijeg formulisanja određenih pitanja.

7. DA LI SU POZITIVNE POSLEDICE DONOŠENJA ZAKONA TAKVE DA OPRAVDAVAJU TROŠKOVE KOJE ĆE ON STVORITI?

Pozitivne posledice donošenja ovog zakona odnose se na obezbeđivanje dostupnosti i kvaliteta osnovnog obrazovanja i vaspitanja.

S obzirom na to da nema dodatnih troškova koje stvara primena navedenih zakonskih rešenja, ne može se ni govoriti o njihovoj opravdanosti, ali se može konstatovati da će se sistem učiniti kvalitetnijim i efikasnijim i to:

- poboljšan kvalitet obrazovanja i vaspitanja; fond, odnosno broj časova koje je nastavnik u okviru norme dužan da realizuje dodatne nastave;

- veća efikasnost u korišćenju svih resursa u obrazovanju i vaspitanju, veći obuhvat dece i učenika, bolji kvalitet obrazovno-vaspitne ponude, dugoročno gledano će omogućiti, pre svega, veću zapošljivost svih kategorija učenika i povećanu socijalnu koheziju u društvu, te posledično i smanjivanje stope siromaštva i smanjivanje različitih vidova socijalne pomoći nezaposlenim licima, a ujedno će se povećati sredstva budžeta dodatnim porezima i doprinosima koja plaćaju zaposlena lica;

- veća odgovornost roditelja za upis dece u ustanovu i redovno pohađanje nastave, za poštovanje pravila ponašanja i bezbednosti dugoročno gledano trebalo bi da smanji prevremeno napuštanje sistema obrazovanja i vaspitanja učenika, veću i efikasniju integraciju učenika i povećanje bezbednosti.

8. DA LI SE ZAKONOM PODRŽAVA STVARANJE NOVIH PRIVREDNIH SUBJEKATA I TRŽIŠNA KONKURENCIJA?

Predlogom zakona ne podržava se stvaranje novih privrednih subjekata. Predloženi zakon ni na koji način ne ograničava tržišnu konkurenciju.

9. DA LI SU SVE ZAINTERESOVANE STRANE IMALE PRILIKU DA SE IZJASNE O ZAKONU?

U postupku izrade Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju nije pribavljeno formalno izjašnjenje, ali su u izradi navedenog nacrta konsultovane sve zainteresovane strane.

Na osnovu člana 41. stav 3. Poslovnika Vlade („Službeni glasnik RS”, br. 61/06 – prečišćen tekst, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 i 8/19 - dr. propis), Odbor za javne službe Vlade Republike Srbije na sednici održanoj 5. aprila 2023. godine, doneo je Zaključak 05 Broj: 011-3000/2023, kojim je određeno sprovedene javne rasprave i utvrđen je Program javne rasprave o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (u daljem tekstu: Nacrt zakona). Javna rasprava je sprovedena u periodu od 7. do 27. aprila

2023. godine. Prva tribina o predloženom Nacrtu zakona održana je u sredu, 19. aprila 2023. godine, u Novom Sadu, druga tribina održana je u petak, 21. aprila 2023. godine, u Nišu, dok je treća tribina održana u ponedjeljak, 24. aprila 2023. godine, u Beogradu.

U javnoj raspravi učestvovali su predstavnici Ministarstva prosvete, Nacionalnog prosvetnog saveta, Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, ustanova obrazovanja i vaspitanja, Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice, predstavnici nevladinih organizacija i ostali zainteresovani subjekti i pojedinci.

10. KOJE ĆE SE MERE TOKOM PRIMENE ZAKONA PREDUZETI DA BI SE POSTIGLO ONO ŠTO SE ZAKONOM PREDVIĐA?

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Mere i aktivnosti za primenu zakonskih rešenja su organizovanje kvalitetne obuke za direktora, nastavnike i zaposlene u ustanovi, informisanje svih zainteresovanih strana, vrednovanje i samovrednovanje rada škola i zaposlenih u školi, kvalitetnije i efikasnije praćenje i ocenjivanje učenika i drugo.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo prosvete

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju

Draft Law on Changes and Additions of the Law on Primary Education and Upbringing

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno s odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum):

a) Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa,

Sporazum, Naslov VIII Politike saradnje, Član 102. Obrazovanje i stručno osposobljavanje

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

Opšti rok utvrđen članom 72. Sporazuma

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

Potpuno

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

/

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

/

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

/

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

/

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

/

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

/

5. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

ne

6. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

ne

7. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

U postupku izrade predmetnog materijala nije bila konsultovana Evropska komisija, odnosno druga stručna tela Evropske unije.